

TRGOVSKA PRAVIKA

Časopis za trgovino, industrijo in

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, - Ljubljana
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — t.

za četrta leta
je v Ljubljani.

LETO VI. | Telefon štev. 552 | LJUBLJANA, dne 30. oktobra 1923. | Telefon štev. 552 | ŠTEV. 128.

Načeti evropski problemi.

Poskusi Nemcev pri Francozih imajo popolnoma negativen uspeh. Težki položaj Stresemannove vlade označajo resni politični berlinski krogi kot katastrofalen preokret. Na vse prošnje in predloge je odgovoril Poincaré s kratkimi: ne. On pravi, da se bo začel pogajati z nemško vlado šele tedaj, ko bo vzpostavljen v Poruhrju isti položaj, kakor je bil pred 11. januarjem; torej takrat, ko se je začel štrajk in pasivni odpor. Tudi izhod direktnih pogajanj Stinesa z zasedbeno armado se ni obnesel. Francoski list »Temps« pravi, da je položaj sedaj isti, kakor je bil prej, ker izjavljajo ruhrski industrijci, da ne morejo nič dati.

Poincaré se bo pač moral vdati v dejstvo, ki obstoja. In to dejstvo pravi, da Nemčija ne more plačati. Pa naj reče kdo, kar hoče. Poincaré je pač strmoglavil vlado Cuno-ja in je prisilil Stresemanna k praktični izvedbi opustitve pasivnega odpora. Pozabil pa je na svojo obljubo, da

bo po opustitvi tega odpora presenetil svet s svojo velikodušnostjo. Lloyd George, ki je gotovo bolj brijten kakor Poincaré, pravi, da bo francoska politika tirala 60 milijonski nemški narod v revolucijo. Kaj pa, ko bi ta revolucija potegnila tudi Francijo za seboj?

Med Berlinom in Parizom je visok zid. Kaj torej? Nemčiji ne preostaja drugo, kakor da se obrne na vse člane entente ali pa na Rusijo. Neizprosna Poincaréjeva politika je nevarnost za vso Evropo in s tem seveda za ves svet. Razrušena Nemčija ne more ne plačati reparacij — Franciji in Belgiji — in ničesar več kupiti — od Angležev. Tako je ententa s polomom Nemčije sama najbolj zadeta. Mi smo zmeraj rekli, da je Lloyd George najposobnejši evropski diplomat, on je pred Francozi zmeraj svaril — kot neodoljivi vimi politiki namreč — in bo doživel zadoščenje dobrega preroka.

Dr. Henrik Steska, član upravnega sodišča za Slovenijo.

O tožbah na upravno sodišče.

(Konec.)

Tožba na upravno sodišče se mora vložiti v 30 dneh po vročitvi odločbe upravnega oblastva. Ako je poslednji dan roka dan, ko sodišče ne posluje, se podaljša rok do prihodnjega delavnika. Tožba se vloga pri sodišču ali neposredno ali po pošti na recepcijo. Ako bi se tožba vložila po preteku tega roka, jo upravno sodišče takoj z odlokom v nejavni seji zavrne, ne da bi pozvalo stranke.

Tožba mora imeti določeno vsebino. V tožbi mora tožitelj označiti sebe po imenu, priimku, poklicu in rednem bivališču. Dalje se mora navesti upravni akt, zoper katerega je tožba naperjena in mora biti iz tožbe razvidno, je li naperjena zoper upravni akt v celoti ali pa le zoper določen in zoper kateri del izpodbijanega upravnega akta. V prilogi se mora priložiti akt sam v izvorniku ali v prepisu. Potem se morajo našteji pojedine tožbine toč-

ke, zaradi katerih se tožba vloga. Vobče se sme tožiti: a) da ni upravno oblastvo v svojem aktu nikakor uporabilo, ali da ni pravilno uporabilo zakona ali zakonite uredbe; b) da upravno oblastvo v postopanju, ki se je vršilo, ni upoštevalo predpisov postopanja, t. j. da je glede ugotovljenih činjenic v spisih protislovje, ali da so činjenice v bistvenih točkah ugotovljene nepopolno ali da se v upravnem postopanju niso upoštevale oblike postopanja. c) dalje se sme tožiti, da pristojno upravno oblastvo v treh mesecih od dne, ko je tožitelj ponovno s posebnim aktom zahteval odločbo, ni izdalo nobene odločbe.

V pojedinih tožbenih točkah pa se naj na kratko in točno navajajo pojedine konkretizirane, t. j. z navedbo merodavnih činjenic zadostno subsidiirani pravni razlogi, zaradi katerih se smatra tožba za upravičeno. Pravnih izvajanj ni tre-

ba. Na točke, ki se kljub možnosti niso grajale v predhodnem upravnem inštančnem teku, se upravno sodišče ne more ozirati izvzemši nedostatkov, ki jih mora upravno sodišče uradoma ugotoviti. Potreba za ugotovitev teh nedostatkov po službeni dolžnosti upravnega sodišča obstoja le v toliko, kolikor je nepristojno upravno oblastvo odločalo ali v kolikor je upravno postopanje v zvezi s pojedinimi tožbenimi točkami. V obče je tedaj treba, da se nedostaki v postopanju v tožbi sami navedejo. Upravno postopanje pa je nedostato le tedaj, kadar so nedostaki bistveni. Bistven je nedostatek, če so se kršile prinudljive odredbe o postopanju, osnovane v veljavnih predpisih ali če utegnejo nedostaki neugodno vplivati na materialni pravni položaj strank, ne da bi jih bile zakrivile stranke same. Tožba zavoljo ne-bistvenih nedostatkov je torej povsem odveč.

Končno mora tožitelj navesti dokaze o pravni merodavnih činjenicah, odnosno te dokaze tudi kar priložiti v izvorniku ali v prepisu, vendar se smejo dokazila predložiti tudi pri ustni razpravi na prvem naroku, ako se vrši taka ustna razprava. Na dokaze, ki se niso že v predhodnem upravnem postopanju ponudili, se upravno sodišče ne more ozirati in jih tedaj ni navesti.

Tožbi se morajo priložiti tudi en prepis iste in prepise njenih prilog.

Ako se hoče stranka odreči javnemu naroku (ustni razpravi) pred upravnim sodiščem, naj to že v tožbi izrecno pove.

Če tožba v formalnem oziru ne odgovarja predpisom, se stranki ob vrnitvi tožbe in njenih prilog določa neprestopen rok za odstranitev teh formalnih nedostatkov v tožbi. Tožbe, ki se vnovič še le po preteku tega sodniškega roka predložijo, se smatrajo za prepozno vložene.

V nekaterih primerih tožba na upravno sodišče ni dopustna in bi se le-ta takoj v nejavni seji, ne da bi se pozvale stranke, z odlokom zavrnila. Nedopustna je tožba:

1.) v stvareh, ki spadajo v pristojnost rednih sodišč;

2.) v stvareh, ki spadajo sicer najpoprej v pristojnost upravnih oblastev, a imajo stranke pravico iskati pomoči pri rednih sodiščih;

3.) v stvareh, v katerih niso odločala upravna oblastva;

4.) v upravnih poslih rednih sodišč.

Dalje ni dopustna tožba:

5.) v stvareh, v katerih in kolikor so upravna oblastva po pozitivnem pravu upravičena odločati po svobodnem prevdanku in ne gre za vprašanje nedostatkosti upravnega postopanja. Stvari svobodnega prevdanka so stvari, v katerih posluje upravno oblastvo morda po določenem postopanju (t. j. po občin predpisih upravnega postopanja ali po event. obstoječih posebnih predpisih o postopanju), a glede smeri uradnega delovanja povsem po svojem lastnem prepričanju brez omejitve po zakonitih odredbah le z vidika obče blaginje in ob skrbnem uvaževanju eventualnih interesov pojedincev. Kolikor je upravno oblastvo postopalo po predpisih in načelih obče in posebnega upravnega postopanja, vprašanje pravilnosti postopanja, kakor že zgoraj omenjeno, ni stvar svobodnega prevdanka. Druge stvari je smatrati za stvari svobodnega prevdanka le v toliko, kolikor sme upravno oblastvo pri podvajanju stanja stvari pod abstraktno normo pravno merodavne činjenice po svojem lastnem prepričanju na podstavi svojega strokovnega znanja in svojih izkušenj oceniti.

Končno ni dopustna tožba:

6.) v primerih, v katerih je tožba vložena zoper upravne akte, zoper katere se je mogla vložiti pritožba na višje upravno oblastvo, pa se ni vložila; potem 7.) v primerih, da je tožba naperjena zoper upravne akte, zoper katere se je smela vložiti pritožba le na državni svet odnosno na drugo upravno sodišče izven Slovenije; slednjič 8.) kadar se tožba očividno ne opira na nikakoršna pravico ali na nikakoršen v zakonu osnovan neposredni osebni in-

Dr. Milan Todorovič:

Vprašanje povišanja novčaničnega obtoka.*

I.

Vprašanje o povečanju novčaničnega obtoka zanima v največji meri vse gospodarske kroge. To je popolnoma razumljivo. Skoro bosta dve leti, kar se pri nas občuteva trdo pomanjkanje denarja. Denarni zavodi so zvedli na minimum dovoljevanje kreditov, tako da tudi najsolventnejše firme ne morejo dobiti posojila, kadar ga potrebujejo. V izvoznih sezonah — v septembru do novembra — dosega pomanjkanje denarja svoj maksimum in se pojavlja kot zelo velika ovira za pravilno in ciljno efektiviranje izvoza.

Ob takem stanju stvari je docela razumljivo, da se v naših novinah od časa do časa stavlja na dnevni red vprašanje o povečanju

novčaničnega obtoka. Zahteva se namreč, da se napravi toliko emisija novčanic, da bi bolje odgovarjala potrebam našega prometa.

Ako človek pregleda diskusijo, katera se vodi o tem vprašanju, se more brez težave opaziti dve struji, ki sta si temeljito nasprotni.

Jedni zahtevajo, »da Narodna banka popusti sedaj veljavni kruti sistem emisije in ga zamenja z drugim bolj elastičnim,« kateri bi bolje vodil račun o prometni potrebah. Drugi zopet temu nasproti zastopajo stališče, da ni za nobeno ceno obtoka novčanic povečati, naopak da ga je postopoma zmanjšati.

Ali izvzemši obe osnovne črte, katere sta jasno izražene v enem in drugem stališču, je vse ostalo nejasno, nedovolj precizirano in nedovolj motivirano. Pristaši povečanja novčaničnega obtoka nam ne povedo na kak način in v kaki meri naj se izvrši to povečanje. Njihovi nasprotniki, zahtevajoči energično deflacijo, nam ne dajo nikakih argumentov v prilog svoje teze. V najboljšem slučaju se v prilog tega navaja neka občna ali z ničemer dokazana fraza, »da bo povečanje novčaničnega obtoka upropastilo našo valuto.«

Komaj je potrebno naglasiti, da

odločitev v tako velikem in značilnem vprašanju mora pasti stoprav na podlagi vsestranskega pretresavanja vseh dobrih in slabih strani, katere povzroči odločitev raz jedno ali drugo višje označenih stališč. Mnenje inflacionistov, da more novčana kriza biti odpravljena samo ob povečanju novčaničnega obtoka, ne bi se moglo osvojiti, predno se ne urdi, da je to v istini edino sredstvo za ublažitev krize. Ali istofako se ne more brez rezerve sprejeti niti drugo, z ničemer obrazloženo mnenje deflacionistov, da povečanje novčaničnega obtoka upropasti našo valuto.

Namesto takih nedovoljno obrazloženih terjatev je tukaj potrebno, kakor smo že naglasili, marljivo pretresavanje vseh dobrih in slabih strani, vseh razlogov za in proti, kateri govore v prilog jedne ali druge rešitve. In na temelju takega proučevanja še le more pasti odločitev.

V tem cilju smatramo za potrebno, da pokrenemo razpravo v tem vprašanju. Podčrtamo besede »da pokrenemo razpravo«, to znači da ne mislimo, da mora naš članek izcrpiti diskusijo in da mora biti zadnja beseda v tem vprašanju. Nasprotno ob takem vprašanju je potrebno čuti mnenje čim večjega šte-

vila teoretičarjev in praktičarjev, kjer nam samo tak postopek proža zadostno garancijo, da bo odločitev najboljše odgovarjala našim privrednim interesom.

II.

Praksa emisijskih bank po dolgem in drago plačanem izkustvu je napravila dva sistema za izdajanje novčanic, namreč sistem metalnega in sistem bankarskega pokritja. Za prvi, za sistem metalnega pokritja, kateri se često naziva tudi angleški sistem, ker je tam najstriktnejše sproveden, velja pravilo, da mora biti vsaka v oblok puščena novčanica pokrita z zlatom (kovino).

Angleška narodna banka (Bank of England) je razdeljena na dva oddelka, na bankarski in emisijski oddelki. Bankarski oddelki vrši navadne (v angleškem smislu) bankarske posle. Ta sistem ne prihaja niti v obzir za izdajanje novčanic. Izdajanje novčanic pada izključno v delokrog emisijskega oddelka, kateri tiska novčanice in jih prodaja bankarskemu oddelku — da se tako izrazimo — za kovino in to vedno al pari. Ob takem postopku ima emisijski oddelki v svojih kasah v aktivih točno toliko vsoto v zlatu, kolikor znaša njegov pasivum v emitiranih novčanicah.

* V Beogradu so obnovili društvo »Ekonomist«, ki prireja predavanja in diskusije o gospodarsko-političnih vprašanjih. Dne 17. oktobra t. l. je bilo prvo predavanje o aktualni temi »Povišanje banknotnega obtoka«. Govoril je načelnik ministrstva trgovine g. dr. Todorovič. Predavanje prinašamo po objavi v beograjskem Trgovinskem Glasniku.

interes in 9.) kadar je po tožbi upravno sodišče že enkrat dokončno odločalo.

Upravno sodišče v nejavni seji kar z odlokom zavrne tožbo, kadar tožba ni dopustna, ali kadar se je prepozno vložila. V ostalih primerih bodisi v nejavni seji bodisi po izvedeni ustni razpravi upravno sodišče

ali a) tožbi ugodi in izpodbijani upravni akt zaradi nezakonitosti razveljavi ali b) tožbi ugodi in izpodbijani upravni akt zaradi nedostalnega postopanja upravnega oblašča razveljavi ali c) tožbo zavrne in tožitelja obsodi na plačilo stroškov v postopanju pred upravnim sodiščem.

Skupščina Zveze industrijcev.

V nedeljo, 28. t. m. se je vršila v dvorani Ljubljanske univerze IV. redna glavna skupščina Zveze industrijcev na slovenskem ozemlju. Skupščine so se udeležili industriji iz vseh krajev Slovenije v znatnem številu. Pokrajinsko upravo je zastopal svetnik A. Mencinger, oddelek za socialno politiko pa dr. Goršič, za oddelek Ministrstva trgovine in industrije se je udeležil skupščine dr. Pfeifer, za Rudarski urad inž. Pehani, za Delegacijo ministrstva financ nadsvetnik Bajič, za Inšpekcijo dela inž. Domanko, za Ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu dr. Kavčič, za Državno upravo južne železnice centralni nadzornik Vidic, za Trgovsko in obrtniško zbornico preds. I. Knez in Jean Schrey ter konc. J. Mohorič, za rektorat ljubljanske univerze dekan pravne fakultete dr. Fr. Eller in za tehniko prof. dr. A. Kralj. Od centrale ind. korporacij v Beogradu so bili navzoči podpreds. g. dr. Fran Windischer in tajnik g. dr. Cvetko Gregorič. Zemaljski savez industrijalca za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu je zastopal generalni tajnik g. Marko Bauer. Od predsedstva Zveze so bili navzoči gg. Vinko Majdič, A. Praprotnik in Drag. Hribar.

Skupščino je otvoril s kratkim nagovorom njen predsednik g. Vinko Majdič. Njegov predlog, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru in pozdravna brzojavka ministru trgovine in industrije dr. Dr. Kojiću se je vzel z odobravanjem na znanje. — Nato je sledilo poročilo o poslovanju Zveze industrijcev v letu 1922, ki ga je podal g. inž. M. Suklje. Iz obširnega poročila posnemamo, da je znašalo koncem leta 1922 število članov Zveze industrijcev 288 in se je zvišalo do današnjega dne na 296. Podjetja, ki so včlanjena v Zvezi industrijcev, zaposlujejo nad 35.000 industrijskih delavcev. Računski zaključek za poslovno leto 1922 izkazuje 312.677 Din izdatkov, in je primanjkljaj dohodkov v znesku 68.134 dinarjev že z izdatnimi prispevki dinarjev že z izdatnimi izrednimi prispevki članov v tekočem letu pokrit. Proračun za leto 1923 izkazuje 695.280 Din izdatkov, od česar odpade kot prispevek za Centralo industrijskih korporacij v Beogradu

znesek 100.000 Din in odseku za lesno industrijo 50.000 Din.

Poslovno poročilo omenja sodelovanje zveze s sorodnimi organizacijami industrijcev v ostalih pokrajinah ter izreka zahvalo za podporo predsedništvu in tajništvu Centrale industrijskih korporacij v Beogradu. Delo Zveze industrijcev se je v tekočem letu v splošnem, kakor tudi v posameznih odsekih zelo pomnožilo. Zveza šteje sedaj 7 odsekov in sicer odsek za lesno industrijo, odsek velike usnjarske industrije, odsek mlinске industrije, odsek gradbene stroke, odsek opekarn, odsek pivovarn in odsek elektrarn. Mnogo frudapolnega dela so povzročila Zvezi vprašanja socialne zakonodaje in sodelovanja pri socialno-zavarovalnih zavodih. Tudi prometnim zadevam je posvečala industrijska zveza trajno pažnjo in je z uvedbo industrijskih tovornih vlakov v lanskem letu v dobi najhujših prometnih omejitev mnogo pomogla naši industriji. Zveza je zbirala nadalje obširen material za revizijo uvozne carinske tarife, ki pa dosedaj ni našel v ministru potrebnega priznanja. Končno omenja poslovno poročilo akcije zveze za olajšanje deviznih predpisov pod Plavšičevo ero in njena prizadevanja za olajšanje denarne in kreditne krize.

Ob sklepu se poroča o sodelovanju zveze pri sestavi novega rudarskega zakona za celo kraljevino, o delavnosti mariborske sekcije industrijcev in o sodelovanju Zveze industrijcev pri III. Ljubljanskem velesejmu.

Pri dopolnilnih volitvah v odbor Zveze industrijcev so bili izvoljeni sledeči gg.: Inž. Anton Rudež, Franc Gale, Andrej Jakil, Fran Roblek, Alojz Križnič, Rihard Skubec, Jožef Smertnik, Ivan Knez, Josip Lenarčič, Viktor Glasser, Avgust Westen, Fran Bonač, Andrew Gassner, Franc Čuček, Karl Noot, dr. Radoslav Pipuš, Franc Woschnagg.

Izstopivšemu odborniku dr. M. Obersnelu in izstopivšim članom E. Hengu in J. Zdravcu se je za njih uspešno delovanje izrekla na skupščini zahvala.

Nato je bila sprejeta izprememba pravil Zveze industrijcev, ki se tiče obravnavanja sporov, ki na-

že faklično stanje angleške banke sledeče številke

Pasiva:	
emitirane novčanice . . .	46,973.700
Aktiva:	
zlató	28,523.700
državni papirji	18,450.000

Prav tako je ublažen, samo da v nasprotnem pravcu, tudi pri Nemški državni banki princip bankarskega (čisto meničnega) pokritja: tukaj je jeden del v obtok postavljenih novčanic pokrit ne z meničnim portfeljem, nego z metalom. Tako na primer je izkazovala nemška državna banka sledeče stanje (pred vojsko):

Pasiva:	
emitirane novčanice . . .	1.604,260.000
Aktiva:	
menični portfelj	1.394,696.000
metalna podloga	673,695.000

Pripomniti je ob koncu tega odstavka, da je v bilanci Angleške banke številka 18,450.000 stalna količina, dočim so druge številke izpremenljive ali vendar tako, da se vedno obdrži točna bilanca. V bilanci Nemške državne banke se menjajo vsa tri števila, ali je vedno vsota obeh števil v aktivu večja od vsote novčaničnega obtoka.

(Dalje sledi.)

stanejo med člani Zveze iz njenega članstva, v katerih se priznava pristojnost Zveznega razsodišča.

O poslovanju Centrale industrijskih korporacij v Beogradu je podal obširno in zanimivo poročilo njen podpredsednik g. dr. Fran Windischer. Poročilo razpravlja podrobno o postanku in delovanju centrale, o važnosti njene ustanovitve in o praktičnih koristih, ki jih je prineslo dosedaj njeno delovanje našemu gospodarstvu. Poročilo pohvalno omenja zasluženost delovanje tajnikov centrale g. Curčina in g. dr. Gregoriča ter izraža zahvalo za podporo naših stremiljenj predsedniku centrale veleindustrijalca g. Ignaciju Bajloniju. O podrobnostih tega važnega poročila in o interesantni debati, ki se je k temu razvila na podlagi vprašanja g. inž. Remeca glede akcije za povečanje industrijskih kreditov pri Narodni banki, bomo v prihodnjih številkah podrobneje poročali.

Na predlog inž. Remeca je bila sprejeta sledeča resolucija:

»Glavna skupščina Zveze industrijcev opozarja na kritični položaj naše industrije, ki je nastal vsled pomanjkanja gotovine in vsled izrednih težav za dobivanje kreditov ter pozivlja kraljevo vladu in Narodno banko, da naj pravočasno in predno pride do težkih gospodarskih nesreč, ki prelijo trajno oškodovati naše celokupno gospodarstvo, spremeniti svoje zadržanje napram naši industriji, pri čemur naj pozovefa na sodelovanje Centralo industrijskih korporacij v Beogradu, da se najdejo prave smernice za rešitev perečih problemov.«

Nato je sledilo poročilo tajnika inž. Sukljea o železniških zadevah. Poročilo posveča predvsem pažnjo prevzemu južne železnice v državno upravo in se nato bavi s sedaj najbolj aktualnimi tarifnimi in prometnimi odredbami, s skrajšanjem nakladalnega in razkladalnega roka na 6 ur, podražitvijo stojnine in prepovedjo reekspedicije. Poročevallec zastopa stališče, da je treba dovoliti vsaj enkratno reekspedicijo železniških pošiljatev ne glede na to, ali je blago že ocarinjeno ali ne. Drugi del poročila navaja interesantne podatke o kvarnih posledicah zadnjega tarifnega povišanja, ki se je izvršilo na zelo dilefantski in nepremišljen način, kakor se dela uradna tarifna politika sploh. Praktične posledice sedanjega tarifnega povišanja je ilustriral g. inž. Suklje na sledečem primeru:

»Trstje za strope« tarifira po razredih: voluminozno, ako se odda kosovna pošiljatev, po razredu A pri najmanj 5000 kg in po razredu C pri 10.000 kg, tako da znašajo postavke za relacijo Beograd — Niš za 248 km in za 100 kg kot kabasta roba Din 121.60, po razredu A Din 21.10 in po razredu C Din 10.40 oziroma znaša voznina za 2500 kg komadne robe Din 3040, za 5000 kg kot pol vagona Din 1055, za 10.000 kilogramov za celi vagon Din 1040. Jasno je, da klasifikacija za pol vagona ne pride nikdar v poštev in da je že pri 900 kg ceneje naročiti cel vagon nego oddati blago kot komadno robo. Poročilo kritizira tudi difference med posameznimi razredi, ki so postale po sedanjem povišanju blagovne tarife še bolj občutne in se je baš pošiljanje komadnih ekspedijicij ogromno podražilo. Nadalje poroča, da se Zveza pridružuje akciji trgovske in obrtniške zbornice za enotno železniško upravo v Sloveniji, kateri bi se naj podredila še proga Bubnjarci—Karlovac. K izvajanjem poročevalca se o priliki še vrnemo.

K poročilu se je razvnela živahna debata, v kateri je g. dr. Rekar posebno poudarjal potrebo poprave defektnega železniškega voznega parka in zgradbe železniških delavnic v Ljubljani, dalje ostro kritiziral monopoliziranje železniško-carinskega posredništva po nekaterih organih, medtem ko železniško uradništvo, ki je materijelno zelo na

slabem, nima od velikih dohodkov nikakih koristi. Posledice pomanjkanja vagonov je kritiziral tudi inž. Remec, na kar so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Zveza industrijcev pozdravlja zgodovinsko dejstvo, da je država vsled sklepa ministrskega sveta z dne 22. avgusta 1923 prevzela južne železnice v svojo upravo. Uverjena je, da bo nacionalna uprava teh važnih prog premagala prehodne težave ter uspešno delovala v splošno korist. Pozdravlja predstavnike državne uprave južne železnice. Ko se s priznanjem spominja prijaznih odnosov, kateri so obstojali med bivšim obratnim ravnateljstvom južne železnice v Ljubljani in industrijo v Sloveniji, izreka iskreno željo in svojo trdno nado, da bo državna uprava v še večji meri upoštevala potrebe narodnega gospodarstva in zlasti nujne potrebe industrije v Sloveniji, ki je v prvi meri interesovana na rednem železniškem prometu. Ob enem izjavlja, da hoče upravo južne železnice podpirati v njenem delu s stvarnimi predlogi, s smotno kritiko, pa tudi s tvornim sodelovanjem.

2. Izjemne odredbe, ki jih je izdala Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu pod št. 9632, z dne 31. avgusta 1923, in ki so se s posebnimi razglasi uveljavili na progah južne železnice, so za Slovenijo tem občutnejše, ker doslej sličnih strogih odredb nismo poznali. V interesu vse splošnosti moramo predlagati potrebne spremembe teh odredb in sicer:

a) V slučaju, da je železnica dostavila stranki istočasno vagon, ki jih je stranka za ločene dneve naročila, naj se šteje nakladalni rok za ostale vagon, šele po preteku nakladalnega roka za prvo naročene vagon, oziroma drugo naročene vagon.

b) Na stranskih progah z le enim tovornim vlakom dnevno v obeh smereh naj izteče nakladalni rok in razkladalni rok tudi po izteku 6-urnega roka šele 2 uri pred odhodom tovornega vlaka, ki more pošiljko odvzeti.

c) Za prvih 24 ur po izteku nakladalnega roka naj se računa normalna stojnina in šele po tem času naj se plača povišana stojnina.

d) Pri vseh carinskih pošiljkah naj bo dovoljena reekspedicija. Za že ocarinjene pošiljke je dovoljena enkratna reekspedicija. Direkcije državnih železnic naj se pooblastijo, da smejo v utemeljenih primerih dovoliti enkratno reekspedicijo tudi za necarinske pošiljke. To naj velja zlasti za industrijska podjetja pri prehodu iz enega obrafa v drugi obraf istega podjetja. Pa tudi sicer naj Direkcije v važnih, utemeljenih primerih in v konkretnih slučajih dovolijo enkratno reekspedicijo.

3. Zvišanje blagovnih tarif, ki je stopilo v veljavo dne 15. septembra 1923, je izdelano tako površno in nestrokovnjaško in je tako kvarno interesom važnih gospodarskih faktorjev, da moramo z vsem povdarcem zahtevati temeljito revizijo blagovnih tarif in zlasti revizijo klasifikacije vseh predmetov. Zahtevamo, da se vpoštevajo obstoječe razmere v produkciji in v trgovskem prometu in da se spravijo tarifne postavke posameznih razredov medsebojno v pravilno razmerje. Zahtevamo, da se skliče tarifni odbor, ki naj prouči predloge tarife in naj nudi Ministrstvu Saobračaja podporo pri določitvi zdravih smernic tarifne politike.

4. Zahtevamo, da se naj čim prej ustanovi v Ljubljani državna železniška direkcija, ki naj upravlja vse železniško omrežje v Sloveniji s programa Zidani most — Zagreb in Bubnjarci — Karlovac. V tem cilju naj se nemudoma prouči, da-li se ne morejo vse proge državnih železnic v Sloveniji takoj podrediti državni upravi južne železnice v Ljubljani, pri čemur naj se pritegne še proga Bubnjarci — Karlovac.

(Dalje sledi.)

Za drugi, bankarski sistem pokritja, ki se naziva tudi nemški sistem, ker je izveden v Nemčiji najlepše, velja princip, da mora biti vsaka v promet puščena novčanica pokrita s sigurnim in kratkoročnim aktivom. Kot tak aktivum, sigurn in kratkoročen, se smatra samo trgovska menica, to je menica, katero izstavi prodajalec robe na svojega kupca in katera naj bo potemtakem takoj po izročitvi robe plačana.

Nemška državna banka (Deutsche Reichsbank) ima torej v svojih aktivih menični portfelj, čigar iznos se krije z njegovimi pasivi, izraženimi v novčanicah, ki se nahajajo v obtoku.

Tako izgleda, to se pravi, tako bi izgledalo stanje imenovanih novčanih bank, ako bi bil jedni in drugi sistem, metalnega odnosno bankarskega pokritja striktno izveden.

Iznos novčanic v obtoku bi se kril z zlató podlago pri prvi in z meničnim portfeljem pri drugi banki.

V praksi pa je jedna kakor druga banka ublažila svoj sistem. One so napravile izvesne izjeme pravil, katere smo gori navedli.

Na Angleškem se nahaja poleg novčanic, emitovanih na podlagi zlató, v obtoku še za 18,450.000 funtov šterlingov novčanic, izdanih na podlagi državnih papirjev. Tako ka-

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v IV. četrtletju 1923.

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani.)

I. Stanovanjski izkaz.

Do dne 30. novembra t. l. morajo vsi posestniki hiš v Sloveniji in v Prekmurju vložiti sami ali po svojih namestnikih pri pristojnih davčnih oblastvih hišne in stanovanjske izkaze, če so hiše dane v najem, za v najem neoddana poslopja pa za znamenek prebivalcev takih poslopij. Tiskovine se dobivajo brezplačno pri vseh davčnih oblastvih in davčnih uradih.

II. Davek na poslovni promet.

Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za davek na poslovni promet knjigo opravljenega prometa (poleg trgovskih družb, zadrug itd. vsi obrati, katerih promet je presegal v

1. 1922 vsoto 360.000 Din) in omenjenega davka za III. četrtletje 1923 se niso odpremili, so dolžni ga odpremiti do 30. oktobra 1923 in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebe opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednosnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

III. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. novembra 1923 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrtletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. novembru 1923 prisilno iztirjevati in zaračunjavati poleg 6% zamudnih obresti še za opomin 4% terjanege zneska.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Pri predenju bombaža odpade 15% od uporabljenega bombaža in sicer je od tega 5% suh prah, 10% se pa lahko porabi za izdelavo vate. Da bi se lahko vata izdelovala iz teh odpadkov, bi bilo treba vsem tovarnam vate dovoliti prost uvoz teh odpadkov, posebno pa odpadkov od mako-bombaža pri predenju, ki so boljši od surovega indijskega bombaža in tudi bolj poceni.

Mi izvažamo znatne množine bombaževih cunj v inozemstvo. To je za nas velika izguba, ker bi jih mi lahko predelali v vato in kot take pri nas uporabili namesto odpadkov od bombaža in namesto tuje vate. Ravno tako bi mi lahko izvažali vato namesto krp. Barvane bombaževe krpe bi lahko porabili za izdelavo kartona za kritje streh in katraniranega papirja za pakovanje, ki ga uvažamo v velikih količinah.

Imamo pa tudi velik narodno-obrambeni interes, da bi se ta industrija vate čimbolje razvila, ker nam je v dobi vojne potrebna za izdelavo brezdimnega smodnika in vate za obveze. Da bi se to doseglo, bi bilo treba prepovedati prost uvoz bombaževih odpadkov za vse druge, razen za bombaževe predilnice, ki bi jih bilo treba cariniti kot bombaževo vato.

22. NAŠE PREDILNICE ZA BOMBAŽ.

V naši državi imamo predilnice bombaža v Nišu, Beogradu, Dugi-Resi, Litiji, Prebolu in Tržiču. V Nišu obstoja predilnica za bombaž, ki je last Niške akcijske hranilnice. Predilnica je imela pred vojno 6000 vreten z vsemi pomožnimi stroji. Predla je okrog 50.000 paketov po 10 funtov preje angleških števil 3 — 24 enozične surove kvalitete, kompsovega bombaža za ročno tkanje za kmete.

Med vojno je bila popolnoma uničena, pa je sedaj obnovljena in je pričakovati, da bo letos pričela z obratom.

V Beogradu ima Milan Ječmenica & Co. predilnico za vigojne-predilno, to je predilno za pleteno in prepleteno blago (trikotazo) z 1300 vreteni, ki izdeluje prejo za potrebo svoje trikotaje.

V Dugi-Resi se nahaja domača tovarna bombaža, ki ima svoje predilnice, tkalnice, belilnice, barvarne, apreture in tovarno za vato. Predilnica ima 22.112 vreten na selfaktorjih, 17.332 trostovih vreten in 5334 vreten za izdelavo šivalnih niti. Poleg tega ima kompletne za to potrebne stroje. Ima tkalnico z 1200 razvoji, izdela lahko 1.800.000 kg bombaževega prediva in sicer izdela do št. 8 enozične surove preje 228.142 kg; do št. 8 enozičnega barvanega prediva 1170 kg; od št. 8 do 20 enozičnega surovega prediva 783.034 kg; od št. 8 — 20 enozičnega barvanega prediva 53.833 kg; surovo enozično št. 20 — 30 192.495 kg; od št. 20 — 30 enozičnega barva-

nega prediva 12.139 kg; od št. 30 in dalje enozičnega surovega prediva 89.908 kg; od št. 30 in dalje enozičnega barvanega prediva 2320 kilogramov; do št. 8 mnogozičnega surovega prediva 24.269 kg; od št. 8 — 20 večničnega surovega prediva 194.204 kg; od št. 8 — 20 večničnega barvanega prediva 3379 kg; od št. 20 — 30 mnogobarvnega surovega prediva 28.734 kg; od št. 20 do 30 barvanega 1342 kg; od št. 30 in dalje večničnega surovega bombaža 54.331 kg; od št. 30 in dalje večničnega surovega bombaža 6588 kilogramov; raznega prediva 48.014 kilogramov. Delavcev ima 6 — 1400, kakor je tovarna zaposlena. Od tkanin izdeluje »Amerikan«, beljeno platno, zefirje, barhente in podobne izdelke. Poleg tega izdeluje tudi vato. Predilnica izdeluje prejo na ročnih razvojih za mehanične predilnice, trdo in mehko prejo, kakor tudi niti za tkanje in šivanje.

(Dalje sledi.)

Opozoritev. V današnji številki pričujemo objavljati predavanje načelnika ministrstva trgovine g. dr. Ivana Todorovića o predmetu »Povečanje obkroga novčani«. Težavni predmet je tako lepo obdelan, da postane trda stvarina vsakemu čitatelju iz naših krogov lahko umljiva. Predavatelj je spretno obdelal predmet, tako da je njegovim izvajanjem lahko sledili in da je mogoče temeljem teh izvajanj ustvariti si tudi lastno sodbo. Opozorjamo svoje čitatelje na ta instruktivni spis, katerega objavimo v štirih nadaljevanjih. Priredil nam je za list spis g. dr. Fran Windischer.

Zahtevajte povsod našo domačo
Kolinsko cikorijo
izvrsten pridelanek za kavo.

Trgovina.

Borza za lan v Pragi. Konzulat Češkoslovaške republike naznanja, da je v Pragi odprta borza za lan, ki je začela delovati 1. septembra t. l. Trgovina z lesom v Češkoslovaški je postala zopet svobodna, ter za izvoz lana zadostuje navadna prijava pri ministrstvu trgovine.

Indeksna številka za veletrgovino v Nemčiji. Indeksna številka po stanju dne 23. oktobra 1923 znaša glasom uradne ugotovitve 14.6 milijardkratno predvojno vrednost. Indeksna številka se je izza 16. oktobra 1923, torej v 7 dneh dvignila za 1237%.

Konkurzi v Češkoslovaški. V septembru je bilo v Češkoslovaški 118 izravnanih postopanj z 16½ milj. aktiv in 44 milijoni pasiv in 48 konkurzov z 5½ milijona aktiv in 24 milijonov pasiv.

Denarstvo.

Čekovni promet. Koncem meseca septembra t. l. je imel čekovni urad v Sarajevu 2426, v Ljubljani 3641 in v Zagrebu 3224 čekovnih računov. Koncem avgusta t. l. so znašale vloge v Sarajevu 86.258.546 Din, v Ljubljani 75 milijonov 735.941 Din in v Zagrebu 100 mi-

lijonov 607.512 Din, skupaj torej 262 milijonov 602.001 Din. Tekom septembra t. l. se je stanje vlog znižalo za 29 milijonov 846.281 Din na 232.755.720 Din.

Ogrski devizni predpisi. Ogrska devizna centrala je svoj čas odredila v interesu olajšanja izvoza, da se mora oddati le en del izkupička za izvozno blago v tuji valuti, ostanek pa v ogrskih kronah. Sedaj pa se radi poostre deviznih predpisov, sprejemajo le lake krone, ki izvirajo iz prodaje akcij inozemcev in ki se vpišejo na domače konto doličnega inozemca.

Dvomilijardni primanjkljaj v češkoslovaškem budgetu. Češkoslovaški desetletski izvršilni odbor, ki je sestavljen iz zastopnikov koalicijskih strank, je razpravljal pravkar primanjkljaj v budgetu za leto 1924. Izdalki znašajo 18 milijard, dohodki pa 16 milijard Kč, torej primanjkljaj 2 milijardi.

Carina.

Povišanje carine v Poljski. Z veljavnostjo od 23. oktobra so bili poljski carinski tarifi povišani za 160 odstotkov. Temeljne postavke se morajo pomnožiti mesto z 81.000 z 210.000. Teh 160% se nanaša tudi na vse ostale blagovne skupine, ki jih je treba zaračunati z znižanimi koeficienti.

ITO ZOBNA PASTA sigurno odstranjuje močni tobačni duh iz ust.

Davki.

Izterjanje davkov v Ljubljani. — Pred kratkim je davčni urad za mesto v Ljubljani opozoril zamudne davkoplačevalce, da čimprej poravnajo svoje davčne zaostanke in se s tem ognejo občutnim stroškom, kateri bi jim nastali, ako bi se morali zaostanki prisilno iztirjevati. Po naših informacijah je davčni urad objavil omenjeno opozoritev ravno zato, da si spričo nezadostnega števila osebja prihrani delo za opozoritvene položnice, katere se ravno te dni vročajo davkoplačevalcem, ki ne plačujejo davkov ob rednih plačilnih rokih. Davkoplačevalce opozarjamo, da bo davčni urad v mesecih november in december t. l. začel prisilno izterjevati davčne zaostanke z zakonito določenimi stroški (4% opominarina, 4% rubežna pristojbina itd.).

Donos direktnih davkov v proračunskem letu 1922./23., ki obsega dobo od 1. avgusta 1922. do konca junija 1923., je dosegel v posameznih pokrajinah naslednje vsote: Srbija 138.604.634 Din, Črnagora 4.832.561 Din, Bosna in Hercegovina 62.212.248 Din, Dalmacija 14 milijonov 538.058 Din, Hrvaška in Slavonija 111.481.018 Din, Slovenija 80 milijonov 522.199 Din in Vojvodina 122 milijonov 341.194 Din. Na davkih, ki so centralno izkazani, je dosegel donos davka na poslovni promet 148.275.188 dinarjev in invalidskega davka 41 milijonov 966.793 Din. Proračuneno vsoto je dosegla edino Slovenija, ki naj bi po proračunu z vojnim davkom vred plačala 48.427.750 Din, dejansko pa je plačala nad 80 milijonov dinarjev. Najbolj je za proračunom zaostala Vojvodina, ki je za proračunjenih 220 milijonov dinarjev plačala le 122 mil. Din, čemur se pa ne moremo čuditi po tem, kar smo v zadnjem času čuli kako v Vojvodini odmerjajo davke. Od celokupnega donosa direktnih davkov in pribitkov po 534.468.914 Din je plačala Slovenija preko 50%, ki se pa nerazmerno še zvišajo čim se pobere še izredni državni pribitek. V celoti je Slovenija plačala v preteklem proračunskem letu poleg direktnih davkov še najmanj 30 milijonov Din davka na poslovni promet in invalidskega davka, skupaj torej približno 110 milijonov dinarjev vseh davkov.

Promet.

Voznoredna konferenca. Spričo vesti, ki so krožile v dnevnem časopisu, da se je vršila pri ministrstvu saobračaja konferenca za sestavo zimskega voznega kola, ki ima stopiti s 1. novembrom v veljavo, je Irgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani prosila direk-cijo državnih železnic v Zagrebu in državno upravo južne železnice v Ljubljani za pojasnila, v koliko odgovarjajo te vesti resnici, ker je zbornica zelo in-

terisirana na tem, da se ji da priliko, da slavi glede sestave novega voznega reda svoje želje in predloge, ker dosedanji vozni red v mnogem oziru ne ustreza željam poljujočega občinstva in potrebam naše Irgovine. Nato je dobila od uprave v Ljubljani odgovor, da ostane vozni red, veljaven dne 1. junija 1923, neizpremenjen do 31. maja 1924. Pri ministrstvu saobračaja, odn. pri generalni direkciji drž. žel. v Beogradu so se vršili med posameznimi direkcijami samo dogovori glede predlogov za evropsko mednarodno voznoredno konferenco, ki se vrši začetkom meseca novembra t. l. v Nici.

Za otvoritev poštnega urada Ljubljana 6. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je v daljši vlogi opozorila poštno in brzojavno ravnateljstvo, da je vsled razvoja mesta v nekaterih smereh nastala nujna potreba, da se mreža poštne uradov v Ljubljani dopolni. V to svrhu predlaga zbornica, da naj se poštni urad št. 6., ki se je nahajal dosedaj na Miklošičevi cesti, dokler ga tam ni mogoče obnoviti, prinese na kak primeren kraj na Rimski cesti med Tržaško in Valvazorjevimi trgov, kjer bi imel velik dolok strank iz trnovskega in krakovskega predmestja ter iz Mirja in iz Tržaške ceste ter iz Podrožnika, kjer se je v zadnjem času zgradilo zelo mnogo novih stavb in otvorilo tudi veliko število trgovskih in obrtniških podjetij. Na svojo vlogo je dobila zbornica od poštnega ravnateljstva dopis, da je ravnateljstvo zadevo glede ustanovitve pošte na križišču Bleiweisove, Tržaške in Rimske ceste svoječasno že natanko proučevalo in nameravalo otvoriti tam nov poštni urad oz. predložiti ministrstvu tozadevno poročilo, toda prostoroj za urad ni bilo mogoče najti in zato je ostal načrt neizvršen. — Po našem mnenju je otvoritev poštne urada za ta okoliš v interesu nemotenega trgovskega prometa nujno potreben. Iz gornjega dopisa poštnega ravnateljstva na trgovsko in obrtniško zbornico je razvidno, da je ravnateljstvo samo prepričano o potrebi otvoritve urada na omenjenem križišču ter bi zahtevalam Irgovstva ugodilo, ako bi imelo potrebnih prostorov na razpolago. Dolžnost vseh je, da gredo ravnateljstvu v tem oziru na roko, ter da mu svetujejo, kje bi se moglo dobiti prostor, da se omogoči otvoritev tega tako nujno potrebnega urada.

Uradne ure pri ravnateljstvu južne železnice. Poroča se, da bodo od ponedeljka, 29. oktobra naprej uradne ure pri ravnateljstvu južne železnice deljene od 8. do pol 1. ter od 3. do 5. popoldne.

Prometne omejitve: 1. Sprejemanje vsakovrstnih pošilk za poslajo Ludas (na Madžarskem) je do nadaljnjega ukinjeno. Izvzela je brzo pokvarljiva roba. Medpošne pošilke se zadržijo in slaviijo pošiljatelju na razpolaganje. 2. Sprejemanje pošilk, naslovljenih na naslov »Lei pozger Szeszgyar« za poslajo Obuda (na Madžarskem) je do nadaljnjega ukinjeno. Medpošne pošilke se iztečejo. 3. Sprejemanje pošilk žita na naslov »Viktorija Dampfmühle« za poslajo Budapest Lipotvaros je do nadaljnjega ukinjeno. Medpošne pošilke se zadržijo in slaviijo pošiljateljem na razpolaganje. 4. Sprejemanje pošilk na naslov »Gregersen Endres Fia« za poslajo Budapest Lipotvaros je do nadaljnjega ukinjeno. Medpošne pošilke se zadržijo in slaviijo pošiljateljem na razpolaganje. 5. Za poslajo Budapest Dunaparti teher pályaudvar je navzlic obstoječi prometni omejitvi dovoljeno sprejemati in prevzemati pošilke premoga in drv v vsaki količini. 6. Prometna omejitev za poslajo Budapest Anyalföld, razglašena v objavi štev. 7 pod točko 24, se razveljavi.

Tovorni brzovlaki v Romuniji. Romunija je uvedla tovrstne brzovlake na nekaterih progah, da se izboljša blagovni promet.

Izvoz in uvoz.

Izvoz tobaka. Ker je letina tobaka to leto precej boljša kakor lani, je uprava monopolov sklenila, da potem, ko zadovolji domače potrebe, izvozi v inozemstvo okoli 300 tisoč kilogramov nepredelanega tobaka.

Razno.

Razpis službe ravnatelja. Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani se razpisuje mesto ravnatelja. Zahteva se sposobnost za državno službo vobče in strokovna sprema: pedagoška in komercialna predizobrazba in specialna sprema za vodstvo zavoda za čipkarstvo in žensko domačo obrt. Prejemki se določijo v smislu zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923, št. 299 »Uradn. lista«. Prošnje, opremljene v smislu člena 12. cit. zakona, naj se predložijo do 15. novembra 1923 pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. Ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani.

Francosko-rusko zbližanje. Pozornost vzbujajo pariške vesti o prihodu ravnatelja ruske državne banke, Scheinmanna v Pariz. Po zadnjih poročilih namerava Scheinmann predložiti konkreten program za medsebojno zbližanje, ki vsebuje sledeče točke: Sovjetska vlada prizna vse prejšnje dolgove napram Franciji, izvzemši vojne dolgove. Rusija dobi desetleten moratorij in kredite za gospodarsko obnovo. Francija prizna sovjetsko vlado de jure, ta pa se zopet zaveže, da opusti vsakršno komunistično propagando v Franciji. Glede zasebnega premoženja, ki ga je zadela nacionalizacija, se izreče sovjetska vlada, da povrne del zasebne posesti francoskim državljanom in da odškoduje s koncesijami prejšnje lastnike nekaterih vrednot, kakor železnice, ladij in rudokopov. Ne glede na to, če odgovarjajo ta poročila v celoti dejstvom ali ne, je danes govorilo, da je bila sovjetska vlada že davno pripravljena priznati svoje predvojne dolgove napram Franciji in da že dolgo časa deluje v Parizu stalni ruski delegat Skabeljav na vpostavitvi medsebojnih odnosov. Prav tako je treba polagati vanost na polovanja Herriota in senatorja de Monzieja po Rusiji, ker dokazujejo, kako se tudi s francoske strani pojavljajo važna stremjenja za likvidacijo dosedanjega političnega in gospodarskega razmerja do sovjetske Rusije.

Zvišanje poštnih pristojbin v Avstriji. Avstrijska pošta namerava v najkrajšem času zvišati pošto za pisma od 600 na 1000 aK., telefonske pristojbine pa za 80%, da s tem omogoči kritje nameranih investicij. Avstrijski gospodarski krogi zavzemajo proti zvišanju odklonilno stališče, ker bo imelo to za posledico povečanje draginje.

Odprava vizumov med Francijo in Čehoslovaško. Z ozirom na skupen sklep francoske in čehoslovaške vlade se ukine s 1. novembrom medsebojno vidiranje potnih listov. Pač srečni ljudje, ki jih naši polniki v inozemstvu lahko zavidajo.

Sladkorna kampanja na Madžarskem. Letošnja produkcija sladkorja na Madžarskem znaša po dosedanjih cenitvah 8000 vagonov. Lanskoletna produkcija je znašala samo 6000 vagonov. 5500 vagonov bo Madžarska porabila za lastno potrošnjo, dočim bo preostalo ostalih 2500 vagonov za izvoz.

Izboren sladkorni pridelek v Bolgariji. V Bolgariji bo letošnji pridelek sladkorne pese, po sedanjih presoji trikrat večji kakor prošlo leto in pri tem kvaliteta dobra. Pet večjih rafinerij bo produciralo letos 40.000 ton sladkorja napram 14.000 tonam dosedanjega povprečnega letnega pridelka. Domača poraba potrebuje tri četrtine, tako da se bo mogla zvoziti ena četrtina producirane količine. Cena se giblje okrog 30 lev za kg, od teh odpade 10 lev na davke. Cene so torej precej visoke, to pa radi visokih cen pese.

Mednarodna razstava v Havani. Od 9. do 24. februarja 1924 se bo vršila prva mednarodna razstava v Havani (Kuba). Prospekti za razstavo so interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled.

Tržna poročila.

Trg za jajci. Zaradi toplega vremena kupčija z jajci prilično slagnira po celi Evropi. Pokriva se samo najnujnejša potrebna. Blaga je v naši državi malo. Cene se drže, dasi je bilo zaradi porasta dinarja pričakovati oslabljenja. Na domačih tržiščih so se gibale cene za komad: v Vojvodini okrog 1.75 Din, v Sloveniji 1.85 do 1.90 Din, v Ljubljani na trgu 2 Din, v Srbiji 1.70 do 1.80 Din, v Hrvatski in Slavoniji 1.80 do 1.85 Din.

Žitni trg. Na novosadski produkti borzi noliirajo žitu sledeče cene: pšenica 325 Din, ječmen 265 Din, oves 220 do 225 Din, koruza 235 Din, beli fižol 540 Din, pšenična moka št. 0 527.50 Din, otrobi 130—135 Din. — Tendence nespremenjena. — Na zagrebški produkti borzi so bile cene sledeče: pšenična moka št. 0 540 Din, pšenica 330 Din, koruza 250 Din, oves 250 Din.

Podražanje cen kruha in pocenitev premoga v Avstriji. Avstrijski peki so povišali cene hlebu navadnega kruha od 6350 na 6400 aK, torej za 50 aK, 1 kg boljšega kruha pa se podraži za 40 aK. Slezki premost se z ozirom na kalkulacijo v švicarski valuti poceni pri kilogramu za 20 aK.

Dve kopejki za en pud žita. Vzlic pospešenem izvozu žita padajo v Rusiji njegove cene neprestano. V kijevski guberniji se plačuje 1 pud (16 kg) rži z 2 kopejkami (5 centimov). Radi slabega zasluga od prodaje žita kmečko ljudstvo ne more kupovati industrijskih izdelkov, kar zopet povzroča krizo produkcije in brezposelnost. Da bi se trg oživel bi bilo potrebno 50%no znižanje cen industrijskih proizvodov. 15% znižanje cen izdelkov državne industrije je ostalo brez vpliva na trg.

Najboljši

PREMOG, DRVA IN OOLJE

kupite najceneje pri

Družbi Ilirija, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Dobava, prodaja.

Dobava ovsa. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 14. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 990.000 kg ovsa.

Dobava čevljev. Pri odelenju za morarico v Zemunu se bo vršila dne 14. novembra t. l. druga ofertalna licitacija glede dobave 6.000 parov podkovanih čevljev in 2000 parov nepodkovanih čevljev.

Dobava bencina. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 13. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 40.000 kilogramov čistega bencina.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Kopirni stroj: AVTOMAT

(tudi na električni pogon).

THE REX CO., LJUBLJANA.

Odlikovanja razstavljalcev industrijsko-obrtne izložbe v Mariboru.

Cenilna komisija pod predsedstvom g. župana Viktorja Grčarja je na svoji seji dne 25. oktobra 1923 na podlagi cenilnih listin priznala 76 prvih (od teh 9 soglasno), 88 drugih in 3 tretje ocene. — Prvo oceno so dobili soglasno sledeči: Jurij Zupanič, mizarski mojster v Mariboru; Josip Tuhtan, umetni rezbar (samouk) v Mariboru; »Drava«, lesna industrijska d. d. v Mariboru; »Kristal«, tovarna ogledal in brušenega stekla v Mariboru; Ivan Soič, kipar in pozlatař v Mariboru; inž. J. & H. Bühl, livarna zvonov in kovin ter strojno-stavbena delavnica v Mariboru; Simon Forstnerič & sinovi, l. jug. podj. za stavbo mlinov v Mariboru; Rado Nipič & dr., kov.-tisk. industr. v Mariboru in Marib. tiskarna d. d., tisk., knjigoveško in litogr. podjetje v Mariboru. — Prvo oceno so nadalje dobili sledeči: I. mariborska tovarna zamaškov, F. Ogrizek v Mariboru; Fran Čuček, tovarna gospodarskih strojev v Ptuj; Karol Wesiak v Mariboru; l. elektr. zavod za emailiranje pločevine in koles, Jos. Skof v Mariboru; F. Kajetan Ahačič, tov. kos, srpov, klin za slamozne stroje in drugih železnih izdelkov v Trzinu; Železarna »Muta« na Muti ob Dravi; Henrik Kieffer, tovarna kos in srpov, Sv. Lovrenč nad Mariborom; Franc Schnell, l. jugoslov. izdelovalnica blagin v Mariboru; Kamnoseška ind. dr. v Celju; »Kovina«, d. d. v Mariboru; M. Valhtar, atelje za umet. knjigoveštvo in izd. okvirjev v Mariboru; »Mirim«, tovarna čokolade in kava, K. Zalokar v Mariboru; Avgust Sidar, tapetnik in dekorater v Mariboru; Josip Brandl, tov. za izdelovanje orgelj in klavirjev v Mariboru; E. G. Hoppe, koncesionirani zobotehnik v Celju; Ivan Andolšek, izdelovanje zobotrebcev (čučkalica), Rašica (p. Vel. Laščel); Anton Marušič, pohištvno in stavbeno mizarstvo v Mariboru; Marko Nerač, elektr. kuharnik »Ljubček« v Mariboru; Albert Löschnigg, lesni rezbar in umet. mizar v Mariboru; Franjo Kaiser, pohištvno in umetno mizarstvo, Bresternica 31; Ivan Safarič, mizarstvo v Mariboru; Klančnik & Kompare, pohištvo in stavbeno mizarstvo v Mariboru; Jagodič & Sajko, tapetništvo in mizarstvo v Mariboru; Vinko Vabič ml., eksport in konserviranje hmelja, Zalec; Franc Čuček & Cie., prej W. Hintze, šampanjske kleti v Ptuj; Ludvig Franz & sinovi, eksportni mlin in tovarna za testenine v Mariboru; Verdnik & drugovi, tovarna perila v Mariboru; Jospina Letonja, Ivornica perila v Mariboru; Fotografični atelje »Markart« v Mariboru; Franc Podgoršek, bandažist in rokavičar v Mariboru; Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev za Mariborsko oblast, Maribor; Zavod šolskih sester v Mariboru; »Pelovica« d. d. Ptuj; Franc Cerner, tovarna slaničnikov in klobukov, d. z. o. z., Domžale; Ivan Kvas, izdelovanje klobukov in slaničnikov v Mariboru; »Vesna«, mesni dekliski zavod v Mariboru; Ivan Kravos, sedlar, jermenar in torbar v Mariboru; Gijuro Simonović, l. zagrebačka postolarska radiona »K. Zemuncu« v Zagrebu; Mijo Horvat, postolar, Varaždin; Josip Sulič, čevljarški mojster v Mariboru; Viljem Freund, tovarna usnja v Mariboru; K. & R. Ježek, tovarna strojev, livarna železa in kovin v Melju 103; Razinger & drug, strojno ključničarstvo v Mariboru; Guido Rülgers, podjetje za lesno impregniranje v Hočah pri Mariboru; Mestna plinarna, plinska industrija v Mariboru; Ivan Pelikan, slaščičarna v Mariboru; inž. dr. Miroslav Kasal, stavbeno podjetje, Ljubljana, podr. Maribor; Rudolf Kiffmann, mestni stavbenik v Mariboru; Franc Pergler, tovarna vozov v Mariboru; Josip Stajnoch, kolarski mojster v Mariboru; Franjo Verzel, podkovski mojster in izdelovatelj vsakovrstnih vozov in kočij v Mariboru; Josip Gumzej, sodarski mojster v Mariboru; Andrej Marčec, sodarski mojster, Središče o. D.; Ivan N. Adamič, l. kranjska vrvarna in trgovina s konopino, podr. Maribor; »Express« d. d., poduzeće za proizvodnju ručne vafrogasne sprave u Zagrebu; Ivan Sirak, stavbeno, strojno, umet. ključničarstvo v Mariboru; Franc Tasker, stavbeno, galanterijsko in ornametno kleparstvo v Celju; Prva jugoslov. žična industrija d. z. o. z. v Celju; »Volta« d. d., tovarna elektr. žarnic v Mariboru; Lovrenc Tomažič, kollar v Mariboru; Dimitrij Olumac, kollar v Mariboru; Franjo Znidar, kovač za fino orodje in izdel. tehtnih v Mariboru; Džamonja & drug »Vrt«, vrtnarsko podjetje v Mariboru; Ivan Jemec, vrtn. podj. v Mariboru; Anton Požar, vrtnarsko podjetje v Mariboru; Ignac Vauda, vrtnarsko podjetje v Ptuj. — Drugo oceno so dobili sledeči: Makso Rovšek, umetnostni slikar v Slov. Bistrici; l. jugoslov. tovarna plut. in lesnih izdelkov v Mariboru; I. A. Konegger, tov. zamaškov, Maribor-Studenec; »Braco«, l. jugosl. tovarna barvnih trakov in karbon-papirja, brata Copič v Mariboru; M. Vodišek, lesna trgovina in industrija v Mariboru; Ceršaska tov. lesnih snovi in lepenke, preje Viljem Fürth, d. z. o. z. v Mariboru; »Sana«, Ivorn. čokolade, d. z. o. z. v Hočah pri Mariboru; Pavla Kerh, izdelovalka klobukov za električne lampe v Mariboru; »Narcissus«, tov. robe iz prešanega papirja K. D. u Zagrebu; C. Th. Mayer, foto-manufaktura v Mariboru; Ljudevit Murko, mizarski mojster v Ptuj; Tomaž Kavur, strgarski mojster v Mariboru; Lovrenc Mačič, mizarski mojster, Prevalje, Mežiška dolina; Joško Sagadin, pohištveno in umetno mizarstvo v Ptuj; »Zora«, lesna industr. družba in tov. lesenih žebeljev d. z. o. z., Črnomelj; Simonič, tov. harmonik v Strinju; Frid. Zinauer, izdelovanje štampilk iz kavčuka v Mariboru; Ferdo Kuhar, tapetnik in dekorater v Mariboru; Ravnateljstvo dr. Ferd. Attemsovih posestev, Slov. Bistrica; Jos. Dobič, Hoče pri Mariboru; Stefan Horvatič, mizarski mojster v Ptuj; Sladkogorska tov. lepenke in papirja, Sladki vrh, p. St. Ilj; Andrej Babenko, kolarski mojster, Sp. Kungofa; Josip Antloga, izdelovanje košar, sit in žične mreže v Mariboru; Stefan Koter, mizarski mojster v Mariboru; Lesna in kovinarska zadruga v Strinju pri Ptuj; Anton Kaiser, mizarski mojster v Mariboru; Josip Pajler, gačitelj živali, Pekre pri Limbušu; kemo-techn. pharm. laboratorij »Lavorator«, inž. E. Kanduđer v Celju; »Jelen«, tvor. kem. izdelkov v Mariboru; Tovarna za špiřit in drože, Račje; »Reiko«, komisija in spedi-cija v Mariboru; Erich Eisenmann v Mariboru; Pugn & Rossmann, veletrgovina z vinom v Mariboru; Produktivna zadruga za lesno industrijo v Celju; Zabukošek, tvor. umet. študijskih, oljnatih in akvarelnih barv v Mariboru; »Merkur«, mlin za papirku, Horgoš pri Subotici, Banat; »Patris«, Ivor. liker-jev, d. d. v Zagrebu; Hutter & Elsbacher, l. jugoslov. alkoholna družba v Ptuj; Vekoslav Kralj, pekarna in izdel. vanili, cimet in otročjega prepečenca »Suhar«, Bellinci, Prekmurje; Ivo Pahor, odlikovana prazarna ječmenove kave v Mariboru; Kolinska tov. kav. primesi, trgovsko delniško podjetje v Ljubljani; Izdelki »Novis«, Milko Košir v Ljubljani; Franjo Ambrožič, črkoslikar in pleskar v Mariboru; F. Hergouth, izdelovalnica samoveznice in kraval v Mariboru; Fran Derenda & Cie., konfekcijska tovarna, d. z. o. z. v Ljubljani; Marija Repeš, izdelovanje steklenic v Mariboru; Franja Magerl, izdelovalka perila v Mariboru.

(Konec sledi.)

Trgovci in industrijci, oglašajte v Trgovskem listu; naročajte in razširjajte Trgovski list!

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in dežejne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna prazarna za kavo

in mlin za dišave z elek-

tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Fižol in orehe

letošnjega pridelka

kupi veletrgovina

Ed. Suppanz

Pristava, Slovenija.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzer, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo.

Prodam
ca 7.500 kg

divjega kostanja

I. HEIMER
Murska Sobota
Prekmurje.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.

Naprava strelovodov. — Kopalniške in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

LJUBLJANA

SINON GREGORČEVA ULICA 13

Telefon štev. 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.

Izvršitev točna in solidna!